

zam esetén akár tizenötször is ujíthatom a pert. Ezzel szemben a végrehajtási eljárásban semmiféle ehhez hasonló eljárás nem áll rendelkezésünkre. A mi jogunk nem ismeri egyes idegen jogrendszereknek — „Syndikatsklage“ nevű — azt az eljárását, hogy egy helytelen és egyéb jogorvoslattal meg nem támadható bírói határozat esetén a kárt szenvedett fél az államot perli káráért, azt az eljárást pedig, hogy egy törvénytelen határozat miatt a határozatot hozó bírák ellen fegyelmi feljelentést tegyen, annál kevésbé tartom megengedhetőnek, mert legtöbbször a bíró igazán csak felületességből hozza, helyt nem álló határozatát, minden rosszindulat nélkül és nem érdemi meg egy fegyelmi eljárás kellemetlenségeit. Egyébként is nagyon problematikus, hogy egy fegyelmi feljelentéssel az anyagi kárt szenvedett fél egyáltalában segíthet-e magán.

Nagyon helyes volna tehát, ha a végrehajtási eljárásban általában, de legalább fentebb említett két esetben meg volna adva a kétfoku felfolyamodás lehetősége és ezzel a Curia mondhatná ki az utolsó szót a nagyobb fontosságú és nagy anyagi érdekeket eldöntő végrehajtási ügyekben, teljes megnyugvá-sára az érdekelt feleknek.

Dr. B. Z.

Buza- valuta kikötés. A Curia legutóbb P. VII. 7618/1927. (Hiteljogi Dtár. XXI/61.) számú ítéletében visszaitélte a cséplőgép vevőjének tartozatlan fizetés címén azt a többletet, amelyet buza- valuta kikötés mellett, a vételárnak zürichi értékét meghaladóan az eladónak — alperesnek — fizetett. Az állandósult gyakorlat szerint (C. 6109/1925., 8721/1927.) a buza- valuta kikötés csupán a korona- romlás veszélyét hártja az adósra, de az árviszonyok abnormis alakulása nem jelenthet aránytalan előnyt a hitelezőnek. A felek valódi akaratának bölcs felismerése, a szerződések szer- teri értelmezése és az anyagi igazság érvényesülése jellemzik ezt a gyakorlatot. Mégis, úgy tetszik, fenti számú ítélet, mikor a felek közötti jogviszonyt akarja a legmegfelelőbbben rendezni, szem elől téveszti a tartozatlan fizetésre vonatkozó jogszabályo- kat és a forgalmi élet biztonságának követelményét. Lényeges különbség van ugyanis a korábban eldöntött esetek között, mid- dőn adós megtagadta a zürichi értéken felüli fizetést és a jelen eset között, midőn tényleg teljesített, de utóbb, mint tartozatlan fizetést alaptalan gazdagodás címén a többletet visszakövetelte. A Curia már 1882-ben kimondotta (a tétel már Róma óta áll), hogy tartozatlan fizetés csak akkor követelhető vissza, ha a fizető tévedést igazol, vagy azt bizonyítja, hogy a fizetett összeg fennállását a fizetéskor el nem ismerte és visszakövetelési jogát fenntartotta, mert ellenkező esetben a fizetést, mint kölcsönös megállapodás eredményét kell tekinteni. (Staud. 538. old. C. 569/1882.) Lényegileg így a polg. tvkv. terv. biz. szöv. 1508. §-a és az Mjvtvjav. 1754. §-a és Almássy Köt. jog. 819. old. 4. pont. A tárgyalat ítéletben nincsen adat arra, hogy felperes a fizetés- kor tartozásának tartalma felől tévedésben volt, enélkül pedig tekintettel arra is, hogy ezen körülményre felperes az állító és bizonyító fél, a *condictio in-debiti* tényálladéka hiányos. Más- felől viszont méltánytalan és a forgalom biztonságát veszélyez- teti, ha a hitelező esetleg 32 évig bizonytalanságban van a tek- intetben, hogy egyebekben a szerződéses kötelezettségének ele-

get tevő adós megtámadja-e utóbb az ügyletet olyan meggondolás alapján, hogy mégis csak sok azért a gépért, amit fizetem. Ugy hisszük, még a felek közötti viszonyban is a legigazságosabb, ha a teljesítést, — tévedés stb. esetét kivéve — a szerződés autentikus interpretátorának elfogadjuk.

Dr. Kronstein András.

A negatív interesse megtérítése. Kártérítési gyakorlatunkkal szemben állandó a panasz, hogy bíróságaink, mintha averzióval viseltetnének a kártérítési igények irányában. Hol a kártérítési jog előfeltételei, hol elvi fennállása, hol a megítélt kártérítési jog összecszerü megállapítása tekintetében üti fel a fejét ez a jelenség. Újabb érdekes adalékot szolgáltat a gyakorlat ezen tendenciájának jellemzésére a Kuria P. II. 1083/1927. számú határozata. A határozat, amely igen helyesen egy más jogkérdéssel kapcsolatosan megismétli azt az elvi jelentőségű határozatot, hogy „aki oly ígérettel fogad valakit magához, hogy azt örökösévé teszi, de ígéretét megszegve, azt házából elüzi, azt azért kárpótolni, illetőleg a házában léte alatt teljesített szolgálatokért méltányos bért abban az esetben is köteles fizetni, ha a felek között létrejött egyezményben erre az esetre előleges megállapodás nem történt és így szolgálati fizetés ki nem köttetett“. A felperes az adott esetben nemcsak a teljesített szolgálatok díjazását követelte, hanem abbeli kárának megtérítését is, hogy az alpereshez való költözése okából előző gyári alkalmaztatását otthagya, butorainak egy részét eladta, s ez alapon az elvesztett keresménytöbblet és a butorai eladásából származott kár megtérítését is kérte. Ezt az utóbbi igényt az alsóbíróságok elutasították és a Kuria a felülvizsgálati kérelemnek ugyancsak nem adott helyt azzal az indokolással, hogy a felperes szabad elhatározásából kényszer nélkül cselekedett és módjában állott az alperes ajánlatát megfontolni, azt elfogadni vagy visszautasítani és ezért az ezzel járó kockázatot véselni, mert ez szabad akaratelhatározásának folyamánya volt. Ugyanez indokolással a Kuriának fent hivatkozott elvi jelentőségű határozatával elismert bérigény is elutasítandó lenne, ha a felperes bizonyos feltételezésekkel ugyan ingyenmunkára vállalkozik és amint a Kuria mondja, arra az esetre sem köti ki a szolgálat díjazását, ha alperes a megígért örökösi kinevezést nem foganatosítja, ugy a felperes az adott esetben szintén nem gondoskodott a maga érdekeinek oltalmáról. Mégis helyes a kuriai elvi határozatban, lefektetett elv, hogy arra való a törvény, hogy adott esetben olyankor is védelmet nyújtson, amikor a fél a saját érdekei megvédéséről önmaga szerződéses kikötéssel nem gondoskodott. Az az indokolás tehát, hogy a felperes kényszer nélkül cselekedett, nem lehet elegendő alapja az érvényesített igény elutasításának. Az alperesi kötelezettség nem a szerződéses kikötéseken, hanem az alperesi ígéret be nem tartásán alapul. Ha a Kuria elvi állásfoglalása ezen kártérítési alapról levonta a teljesített szolgálatok díjazásának kötelezettségét, amely díjazási kötelezettség tehát nem ex contractu, hanem ex delicto folyik, ugy nyilvánvaló az ellentét a szolgálati